MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Hölmöläisten taloudenpidon seurauksena Suomessa elvytetään nousu-suhdanteen aikana ja leikataan taantumassa. **TOMMI FORSMAN ETELÄ-SUOMEN SANOMISSA**

Sipilä ylivoimainen pääministerisuosikki

Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä, 53, on entistä suositumpi Suomen seuraavaksi pääministeriksi. Hänen etumatkansa muiden suurimpien puolueiden puheenjohtajiin on vain kasvanut.

Tulokset käyvät ilmi Luottamuspuntarista, jonka TNS-Gallup teki maaliskuussa Maaseudun Tulevaisuudelle. Tutkimukseen haastateltiin lähes 1 100 suomalaista. Tutkimus tehtiin edellisen kerran marraskuussa.

Marraskuussa Sipilän halusi pääministeriksi 29 prosenttia, nyt 34 prosenttia. Kasvu on tilastollisesti merkitsevä.

Muiden pääministeriehdokkaiden – Alexander Stubbin (kok.), Antti Rinteen (sd.) ja Timo Soinin (ps.) – kannatus pääministeriksi on laskenut.

Sipilän henkilökohtainen kannatus on selvästi suurempaa kuin keskustaa vaaleissa tukevien. Se osoittaa, että Sipilän persoona kantaa tällä hetkellä vahvasti keskustaa. Muiden mittauksessa mukana olleiden puoluejohtajien pääministerisuosio jää taas heidän puolueidensa kannatuksesta.

Runsas kolmannes on edelleen epävarma suosikistaan. Sama koskee puoluevalintaa. Tämä motivoi kaikkia vielä kovaan vaalityöhön.

Sipilä on selvä ykkönen kaikissa ikäryhmissä ja kaikkialla maassa. On yllättävää – jopa ennenkuulumatonta, että Sipilä peittoaa Stubbin tämän kotikentällä pääkaupunkiseudulla prosentein 27–23.

Naisten keskuudessa Stubbiin luotetaan selvästi paremmin kuin miesten. Sipilän luvut ovat paremmat miehillä kuin naisilla. Soinilla erot ovat vielä suuremmat: hänen kannatuksensa naisten keskuudessa on alle puolet miesten tuesta. Soini ei ole naisten mieleen.

Vanhemman väen luottamus Sipilään on erittäin korkea, yli 50 prosenttia, kun Stubb saa yli 60-vuotiaiden parissa vaivoin yli kymmenen prosentin tuen. Vanhempi väki vierastaa pääministerin tyyliä. Myös nuorten parissa Sipilään luotetaan selvästi enemmän kuin Stubbiin.

Luottamuspuntarissa pääministeriehdokkaiden luottamusta tutkittiin 25 luottamuksen ulottuvuuden kautta. Sipilän vahvuuksia ovat ymmärrettävyys, muiden arvostaminen, pätevyys ja uskottavuus. Stubbin erityinen ongelma ihmisten silmissä on nöyryyden puute.

Juha Sipilä on selkeä ykkössuosikki pääministeriksi kaikissa ikäryhmissä ja koko maassa.

Vaaleihin on muutamia viikkoja. Keskustan vaalivoitto näyttää selvältä. Sen voi estää vain jokin odottamaton tapahtuma. Keskustan etumatka muihin on säilynyt ennallaan kuukausia, ja Luottamuspuntarin perusteella se voi jopa kasvaa.

Moni asia on kuitenkin auki. Taistelu kakkospaikasta on kovaa. Sijalla on merkitystä, koska se tasoittaa tietä keskustan hallituskaveriksi. Kamppailu voi heijastua myös keskustaan, kun moni voi ajatella keskustan voittavan joka tapauksessa, ja siksi äänestää suosikkiaan keskustan kumppaniksi.

Sipilän vahvuuksia ovat ymmärrettävyys, muiden arvostaminen, pätevyys ja uskottavuus.

VIERASYLIÖ

Hirvenmetsästys on kulttuuria

Tutkijat olettavat, että muinaisessa Suomessa olisi ollut kaksi eläinkulttia tai klaania. Tästä kertoo jo maantieteilijä Pytheas 2 000 vuoden takaisessa kirjassaan.

Toisen kultin keskuseläin oli hirvi, toisen vastaavasti karhu. Hirveä olisi palvottu lännessä ja Hämeessä. Karhukultti oli voimissaan lähinnä idässä ja Karjalassa. Näiden kahden mytologisen kulttuurin raja ei ole kuitenkaan selvä vaan limittyvä ja saarekkeinen.

On pääteltävissä, että alun perin on ollut kyse metsäekologiasta. Hirvi on ollut keskeinen riistaeläin kaikkialla siellä, missä on poltettu metsää karjanlaitumiksi. Näin on ylläpidetty normaalin sukkession vastaisesti nuorta lehtimetsää, jossa hirvikannat pysyvät runsaina.

Karhu puolestaan on ollut metsän kuningas niillä alueilla, joilla maataloutta ja karjanhoitoa ei suurimittaisesti harjoitettu. Siis alueilla, joissa on ollut suhteessa enemmän vanhaa metsää ja metsäpeuraa.

Hirvenmetsästyksen monet tekniikat

Hirvenmetsästyksen ihminen on osannut aina. Jo Antrean verkkolöydön yhteydessä löydettiin kolme 10 000 vuotta vanhaa hirvensääriluusta tehtyä jäätuuraa. Historian hämärissä joukko toisiinsa luottavia miehiä on lyöttäytynyt yhteen ”hirvenajoyhtiöksi”. Usein monia päiviä kestäneessä ajossa yhtiö on kaatanut hirven ja jakanut saaliin saman suuruisiin osiin.

Hirviä tiedetään metsästetyn monilla tavoilla. Yksi on se, että metsästäjä matkii kiima-aikaan uroshirveä, mikä houkuttaa haastajauroon keihään tai vankkatekoisen valtimoita katkovan hirvinuolen ulottuville.

Toinen tapa on ajaa hirvi isolla joukolla ja koirien kanssa loppusyksystä kallionjyrkänteeltä alas. Ilmeisesti Hirvikallio-nimiset paikat viittaavat tähän. Tästä käytännöstä on jonkinlaista muistitietoa esimerkiksi Pälkäneen Laipanmaasta.

Kolmannesta vanhasta metsästystavasta kertoo esimerkiksi Hollolan Hirvihangas. Siinä hirviä ajetaan kuten peuroja kohti aitaa, jonka aukkojen ansakuoppiin on kätketty keihäitä, joihin riista juoksee.

Tampereen seudulta kirjattiin toista sataa vuotta sitten tieto, että Aitoniemen ”aidat” olisivat alun perin olleet hirviaitoja. Hirvet olisi ajettu Hirviniemeen Näsijärven rannalle, josta ne olisivat lähteneet uimaan kohti läheistä saarta, jossa uupuneet eläimet olisivat olleet metsästäjille helppo saalis.

Yleisin metsästystapa on, että kevättalvella hankikannon ollessa kantava hirveä hiihdetään koiran ja kolmen miehen voimin takaa. Ajo kestää parikin päivää.

Hiihtäjä ja koira saavat hyötyä kovasta pintalumesta, mutta 300–700 kiloinen hirvi uppoaa täydeltä lumen syvyyteen ja teloo jalkojaan koko ajan jäänterävään lumeen. Koira pysyy jäljillä ja haukkuu, vahvimmat hiihtäjät vuorottelevat ajon kärjessä ja kolmas hiihtäjä keräilee jäljiltä toisten hiihtäjien hylkäämiä vaatekappaleita. Kun hirvi lopulta uupuu, se tapetaan toisella suksisauvalla, joka tosiasiassa on sommallinen keihäs.

Hirvenmetsästyksen ihminen on osannut aina.

Jos ajon aikana tavataan samaa hirveä ajamasta toinen metsästysseurue, se otetaan yhtiön osakkaaksi ”painamalla peukalot yhteen”.

Tämä peukalokyydistä ja gladiaattoritaisteluista tuttu ele on siis alun perin ollut kautta Euroopan tunnettu metsästäjien sopimus siitä, että ajo jatkuu yhdessä ja saalis tasataan kaikkien osallisten kesken.

Saaliin omistus ja jakaminen

Kun hirvi on kaadettu, siltä leikataan ensin turpaliha eli huulipanta, kieli tai korva. Tässä on kysymys saaliin valtauksesta, omistuksen varmistamisesta.

Alkuperäisin syy huulipannan tai kielen leikkaamiseen on siinä, että näin saaliseläin ei pysty ”puhumaan” eli kertomaan lajitovereilleen surmaamisestaan. Jos pystyisi, voisivat lajitoverit kostaa. Sama käytäntö koskee myös karhua.

Toisena työnä kaadon jälkeen on tulen virittäminen. Vasta kun tulet on viritetty, on torjuttu se mahdollisuus, että joku paikalle tuleva metsästäjä pystyisi vaatimaan osuutta lihoista.

Veren juoksuttamisen ja nylkemisen jälkeen saalis paloitellaan. Siinä pyritään niin suuren tasapuolisuuteen kuin mahdollista.

Jos metsästäjiä oli vain kaksi, leikataan ruho ensin poikittain ja sitten pitkittäin, niin että kumpikin saa yhden etujalan ja yhden takajalan.

Hirvenajoyhtiö oli yleensä verraten pieni, kahdesta viiteen miestä. Jos lihat piti jakaa parittomiin osiin, tehtiin osien saajan nimeäminen arpomalla, eli yksi kääntyy selin ja lausuu jonkun metsästäjän nimen samalla, kun toinen osoittaa satunnaisesti kohti yhtä lihakasaa, kutakin vuorollaan.

Kielellisesti sana ”kohtalo” tarkoittaa alun perin juuri tällaista ihmisen arpomalla saamaa jako-osaa. Tapa jakaa lihapala maanomistajalle on johdannainen tästä jakotoimituksesta ja käytäntönä ikivanha.

Hirvenmetsästykseen liittyy punaväri paitsi huomiovärinä – nykyään huomiovärinä on oranssi – myös pyhänä värinä. Veri vastaa kaadetun eläimen elämän voimaa. Esimerkiksi karhunlihaa syötiin peijaisissa maagisista syistä, karhun voimien saamiseksi.

Ikivanha ja kaikkialla hyvin tunnettu tapa on, että se joka kaatoi hirven, saa sarvet ja taljan.

Kylän yhteiset hirvipeijaiset

Koko kylän kutsuminen hirvikeitolle on suhteellisen tuore tapa, organisoidun ja luvitetun hirvenmetsästyksen mukanaan tuoma.

Perinne elvytettiin, kun 1950-luvulla alettiin vaatia vähintään tuhannen hehtaarin metsästysalueita, joiden sopimuksista vastasivat organisoidut metsästysseurat. Samalla loppui hirven salametsästys, koska metsästäjät valvoivat toisiaan.

Mutta miksi koko kylän hirvipeijaisia järjestetään?

Peijaisperinne vahvistaa, että hirvenmetsästyksen taustalla on laajempi yhteisö, joka näin ylläpitää keskinäisiä kiinteitä suhteitaan. Toinen syy hirvipeijaisiin on siinä, että jonkin alueen hirvet ovat sillä tavalla yhteisiä, etteivät ne kerro, kenen metsänomistajan metsästä ovat ruokansa hamunneet.

Hirvenmetsästyksen kulttuurista saadut kokemukset antavat vihjeitä muidenkin metsästettävien lajien järkevästä kannanhoidosta.

JUHA KUISMA

Kirjoittaja on lempääläinen ympäristökirjailija.

TOIVANEN

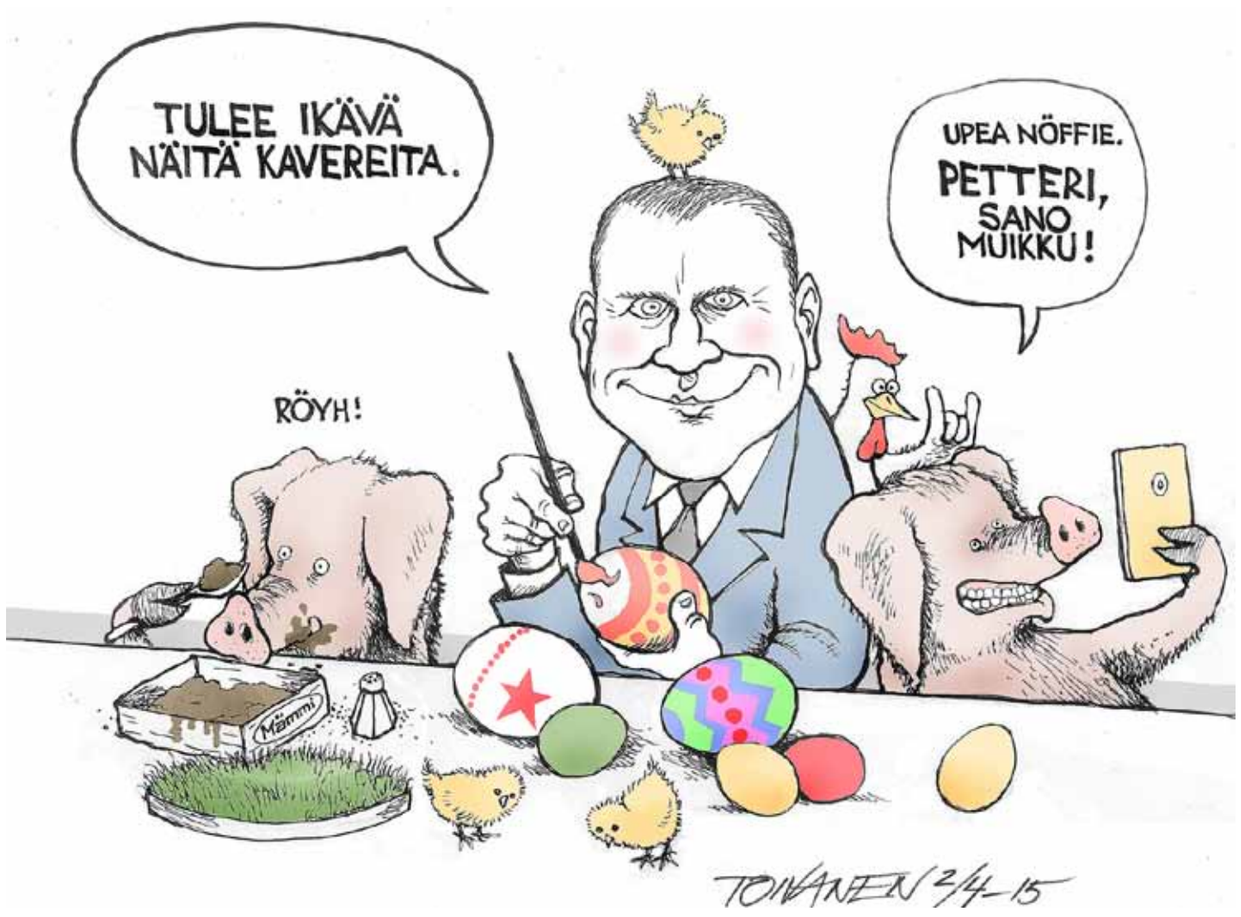

Kevään juhla

Pääsiäinen on kristittyjen vanhin ja merkittävin juhla, joka yhdistää eri uskontokuntia. Tämä näkyy myös suomalaisen pääsiäisen vietossa: tavoissa ja ruokaperinteessä on vaikutteita sekä idästä että lännestä.

Pääsiäinen on vahvasti myös kevään juhla. Heräävään luontoon liittyviä vertauskuvia ovat muun muassa narsissit, rairuoho, pääsiäistiput sekä puhkeavat pajunkissat.

Kuluvan viikon takatalvesta huolimatta luonto on taas kerran viriämässä uuteen kasvuun. Maatilalla tämä merkitsee valmistautumista pian alkavaan kasvukauteen. Odotus on toivoa täynnä.

Kevätkylvöt tietävät vuoden kiivainta työsesonkia viljelijöille: pitkiä työpäiviä ja osin henkisiäkin paineita. Kylvöissä onnistuminen on tärkeää, sillä silloin luodaan pohja koko kasvukauden sadolle.

Pääsiäisen ruokaperinteet muistuttavat meitä yhä tänään viljelijöiden työn merkityksestä. Ruokapöydät eivät täyty ilman kevään ja kuivuvien peltojen herättämää maauskoa.

Tänä keväänä monella tilalla kasvukauden odotuksen iloa varjostavat tuotannon heikko kannattavuus ja EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tuomat muutokset. Maitokiintiöiden poistuminen tai tukien lasku koettelevat uskoa tulevaan.

Tämä olisi hyvä myös kuluttajien muistaa. Hallinnollisiin päätöksiin on yksittäisen ihmisen vaikea puuttua, mutta me jokainen voimme turvata suomalaisen ruuantuotannon tulevaisuutta omilla valinnoillamme ja suosimalla kotimaisia elintarvikkeita.

Pääsiäisenä on viljelijänkin hyvä hetki hengähtää ja ladata akkuja kevään kiireisiin. Omasta jaksamisesta kannattaa pitää huolta.

KOLUMNI: MIKAEL PENTIKÄINEN

Kansainvälinen paine ajaa peliyhtiöitä yhteen

Huuhkajien hyökkääjä Eero Markkanen kehotti Twitterissä suomalaisia häpeämään, koska vain 300 000 viitsi katsoa Suomen ja Pohjois-Irlannin EM-karsintaottelua.

Markkanen itse oli sivussa loukkaantumisen vuoksi.

Valitettavasti pelissä ei ollut paljon katsottavaa. Tämä pelaaja- ja valmentajasukupolvi ei näytä yltävän tasolle, joka vie Suomen arvokisoihin.

Jalkapallon sijaan jäi aikaa katsoa stadionin laitamainoksia. Erityisen hanakasti silmiin pistivät kansainvälisten rahapeliyhtiöiden Nordic Betin ja Unibetin mainokset.

Asia on monesta näkökulmasta kiinnostava.

Nordic Bet on useissa maissa toimiva peliyhtiö, jonka omistaa Tukholman pörssissä noteerattava Betsson Group.

Yhtiö sai taannoin julkisuutta, koska se teki yhteistyötä Jokereiden kanssa. Jokereiden pelipaidassa oli ulkomailla Nordic Betin logo. Poliisihallitus edellytti uhkasakon voimalla Jokereita poistamaan logon paidasta, koska sitä pidettiin lainvastaisena mainontana.

Logo poistettiin, ja sen tilalle laitettiin No Logo, jonka tiedetään liittyvän samaan yhtiöön. Nordic Bet sai viranomaisen venkoilun takia palstatilaa, jota se ei voi mainonnan rajoitusten vuoksi ostaa. Yhtiö oli tietenkin tyytyväinen.

Peliyhtiöt vastakin kiittävät Markkasia ja muita pelimiehiä.

mikael.pentikainen@mt1.fi
@jmpentikainen

Nyt Nordic Bet näkyi minuuttitolkulla valtiollisen Yleisradion tv-kanavalla Suomen ja Pohjois-Irlannin pelissä, eikä kukaan voi tehdä asialle mitään.

Tässä ei ole tolkun hiventä.

Asetelma kuvaa hyvin maailmaa, jossa suomalaiset peliyhtiöt toimivat ja jossa valtio yrittää lähes epätoivoisesti säilyttää kansallisen rahapelimonopolin.

Itse monopoli tuskin innostaa ketään, mutta monopolin tuotot sitäkin enemmän. Monopoleilla valtio tienaa vuosittain lähes 1,2 miljardia. Ilman monopoleja raha pitäisi kerätä veroilla.

Kansa maksaa voitoista unelmoidessaan ja pelejä pelatessaan kiertoveroa kulttuuriin, urheiluun sekä sosiaali- ja terveysalalle. Osansa saa Fintoton kautta myös hevosala.

Nyt internet murtaa monopoleja. Rajat häviävät, ja suomalaispelaaja pystyy helposti valitsemaan kotimaisen sijaan ulkomaisen yhtiön.

Moni tekeekin niin. Ulkomaisten yhtiöiden markkinaosuus Suomen rahapeleistä on 7-8 prosenttia. Eniten ottaa Ahvenanmaan PAF. Merkittäviä ovat myös Nordic Bet ja Unibet.

Nettipelivirroista ulkomaille virtaa jo neljännes, noin 130 miljoonaa euroa.

Samaan aikaan Veikkauksen ja Rahaautomaattiyhdistyksen (RAY) pelikatteen – tulojen ja maksettujen voittojen erotuksen – kasvu on tyrehtynyt.

Se johtuu lamasta mutta myös kansainvälisestä kilpailusta. Ulkomaisten toimijoiden osuus ei ole viime aikoina kasvanut, mutta ne haastavat entistä kovemmin suomalaisia.

On kieltämättä erikoista, että monopoli joutuu vastaamaan kilpailuun.

Samaan aikaan internetissä Veikkaus ja RAY kehittävät samankaltaisia pelejä. Ennen vanhaan kummallakin oli oma lokeronsa, nyt verkkomaailmassa ne kisaavat yhä enemmän keskenään.

Sisäministeriö yrittää pitää yhtiöiden pelit erillään, koska kahden monopolin kilpailua ei katsota hyvällä. Sen myötä yhtiöiden väliin jää tilaa kansainväliselle kilpailulle.

Suomen viranomaisten ja peliyhtiöiden vastaus kilpailuun on yhtiöiden yhdistäminen.

Kolme monopolia Fintoto, RAY ja Veikkaus halutaan yhdistää, jotta ne voivat paremmin peitota kansainväliset haastajansa ja turvata voitot suomalaisille edunsaajille. Samalla haetaan lisätehoa. Uuden firman pitäisi toimia 2017.

On ilmeistä, että tasavallan uusi hallitus edistää työryhmän yksimielistä ehdotusta.

Lähes yhtä ilmeistä on, että uuden yhtiön runko tulee Veikkauksesta, joka on pelikatteeltaan suurin peliyhtiö ja parhaiten menestynyt internetpeleissä. Sillä on lähes 1,7 miljoonaa rekisteröitynyttä käyttäjää, ja sen peleistä aiheutuu vähemmän riippuvuuksia kuin RAY:n tuotteista.

Auttaako kolmen kansallisen monopolin niputtaminen?

Aika näyttää. Todennäköisesti yhtiöt ovat vahvempia yhdessä kuin erikseen.

Suurmonopoli ei kuitenkaan pääse pakoon kilpailua. Siksi kansainväliset peliyhtiöt vastakin kiittävät Markkasia ja muita pelimiehiä, jotka houkuttelevat suomalaisia pelaajia katsomaan maailman stadionien laitamainoksia.

LEHTIKATSAUS

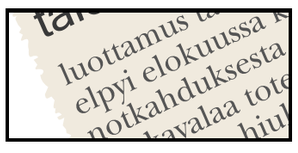

Pitää erikoistua

Keskisuomalainen arvioi, että maitotiloilla joudutaan hakemaan uusia keinoja selviytyä vaikeasta markkinatilanteesta nyt, kun maidon kiintiöjärjestelmä on päättynyt.

”Kriisituki on tärkeä mutta vain hetkellinen apu. Suomalaisten maitotilojen on pakko miettiä entistä tarkemmin erikoistumista ja tuotteiden jalostusta. Esimerkiksi pienjuustoloita on Suomessa vielä vähän.

Kiintiöiden poistamisesta hyötyvät eniten tehokkaimmat maidontuottajamaat: Puola, Hollanti, Saksa, Tanska ja Irlanti. Suomalaisten maitotilojen tuskin kannattaa kurkottaa tähän joukkoon, mutta erikoistumisen ja jalostusasteen kasvattamisen avulla maailmanmarkkinoilta on löydettävissä mahdollisuuksia. Perinteisen maitotilan ponnistaminen vientiyritykseksi vaatii kuitenkin uutta asennetta ja kouluttautumista.”

Soklilla Lapin tuki

Lapin Kansan mukaan Soklin kaivoksella on lappilaisten vankka tuki. Peräti neljä viidestä kannattaa sen avaamista, käy ilmi lehden ja Pohjolan Sanomien tilaamasta gallupista.

”Malmin kuljetustapa jakaa mielipiteet. Puolet lappilaisista toisi rikasteen pois Savukosken kairasta rautateitse ja vain neljännes maanteitse, kuten kaivosyhtiö Yara Oy on suunnitellut. Tosin junatoive on näillä näkymin turha. Yaran Suomen logistiikkapäällikön Eero Hemmingin mukaan maantiekuljetus on lopullinen ja ainoa vaihtoehto (LK 31.3.).

Mielipidekyselystä ilmenee, että Sotkamon Talvivaaran varjo yltää Lappiin asti. Lähes joka toinen lappilainen kiristäisi kaivostoiminnan lupaehtoja ja valvontaa nykyisestä. Silti enemmistö tyytyisi nykyehtoihin ja -valvontaan tai jopa helpottaisi kaivoksen avaamiskäytäntöjä.”